

Vlaanderen
is open ruimte

Inleiding over het onderzoeksprogramma voor het platteland

Platform voor Plattelandsonderzoek

PETER VLEUGELS

Vlaamse Landmaatschappij

Centrale Directie

Afdeling Platteland & Mestbeleid

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

09/09/2016

Beleid

VLAAMS BELEIDSPLAN

OMSCHRIJVING PLATTELAND

SPOOR 1

Signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema's en hiaten in het beleid

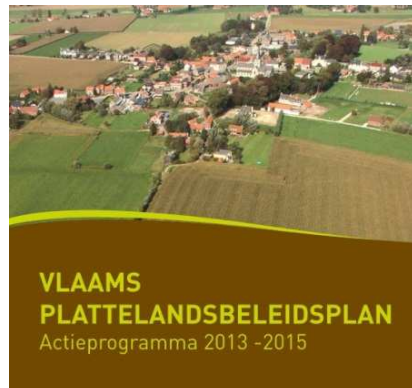
SPOOR 2

Opzetten van initiatieven op Vlaams niveau

SPOOR 3

Ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten

Beleid

Samenstelling

Onderzoekers

- ILVO (eenheid Landbouw & Maatschappij)
- INBO (afd. Beheer & Gebiedsgerichte Biodiversiteit)
- VITO (expertisecentrum Integrale Milieustudies)
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- K.U.Leuven (dep. Architectuur)
- UGent (afd. Mobiliteit & Ruimtelijke Planning)
- K.U.Leuven (dep. Aard & Omgevingswetenschappen)
- UA (dep. biologie)
- K.U.Leuven (HIVA, Onderzoeksinstelling vr arbeid & samenleving)
- K.U.Leuven (Instituut voor de overheid)
- UA (dep. Politieke wetenschappen)
- UA (Centrum Ongelijkheid, Armoede, Sociale uitsluiting & de Stad)
- K.U.Leuven (afd. Geografie)
- K.U.Leuven (Interfacilitair Centrum voor Agrarische Geschiedenis)
- KHLeuven (dep. Sociale School)
- UGent (vakgroep Politieke Wetenschappen)
- UGent (vakgroep Geografie)
- UGent (vakgroep Landbouweconomie)
- HOGent (dep. Biowetenschappen & Landschapsarchitectuur)
- UHasselt (vakgroep Verkeerskunde)
- Erasmushogeschool Brussel (domein recreatie)
- UGent (Labo S, Architectuur & Stedenbouw)

Beleidsvertegenwoordigers

- Dep. Ruimte Vlaanderen (team Onderzoek)
- Dep. Econ. Wetensch. & Innovatie (afd. Strategie & Coördinatie)
- Dep. Landbouw & Visserij (afd. Monitoring & Studie)
- Studiedienst Vlaamse Regering
- Team Vlaamse Bouwmeester
- VVP
- VVSG

Coördinatie

- Vlaamse Landmaatschappij (afd. Platteland & Mestbeleid)
- Vlaams minister van Plattelandsbeleid

Beleidsnota 2014-2019 Schauvliege

Tijdens de vorige legislatuur werd het Platform voor Plattelandsonderzoek opgericht. Het verenigt als centraal overlegforum een brede waaier van onderzoekers rond plattelandsgerelateerd onderzoek. Het inventariseerde het bestaande uitgevoerde plattelandsonderzoek en detecteerde de nog aanwezige hiaten in het onderzoek. Steunende op de resultaten van deze analyse ontwikkelde het Platform een Onderzoeksagenda Platteland die het gewenste plattelandsonderzoek oplijst met het oog op de verdere wetenschappelijke onderbouwing van het Vlaamse plattelandsbeleid. Samen met de leden van het Platform zal ik nagaan hoe we de werking ervan in de komende legislatuur zullen verder zetten.

Afstemming

☐ K&B	groenboek bestuursdecreet
☐ EWI	open data, ondersteuning
☐ RV	onderzoeksagenda Ruimte
☐ OE	onderzoeksagenda Onroerend Erfgoed
☐ EhB	kenniscentrum toekomstonderzoek
☐ VITO	founding fathers RuimteModel
☐ UG	onderzoeksplatform Natuurlijk Kapitaal
☐ ORP	raakvlakken leertraject & (VRP)event
☐ IPO	uitwisseling onderzoeksbehoeften & beleidsaanbevelingen op kerngroep

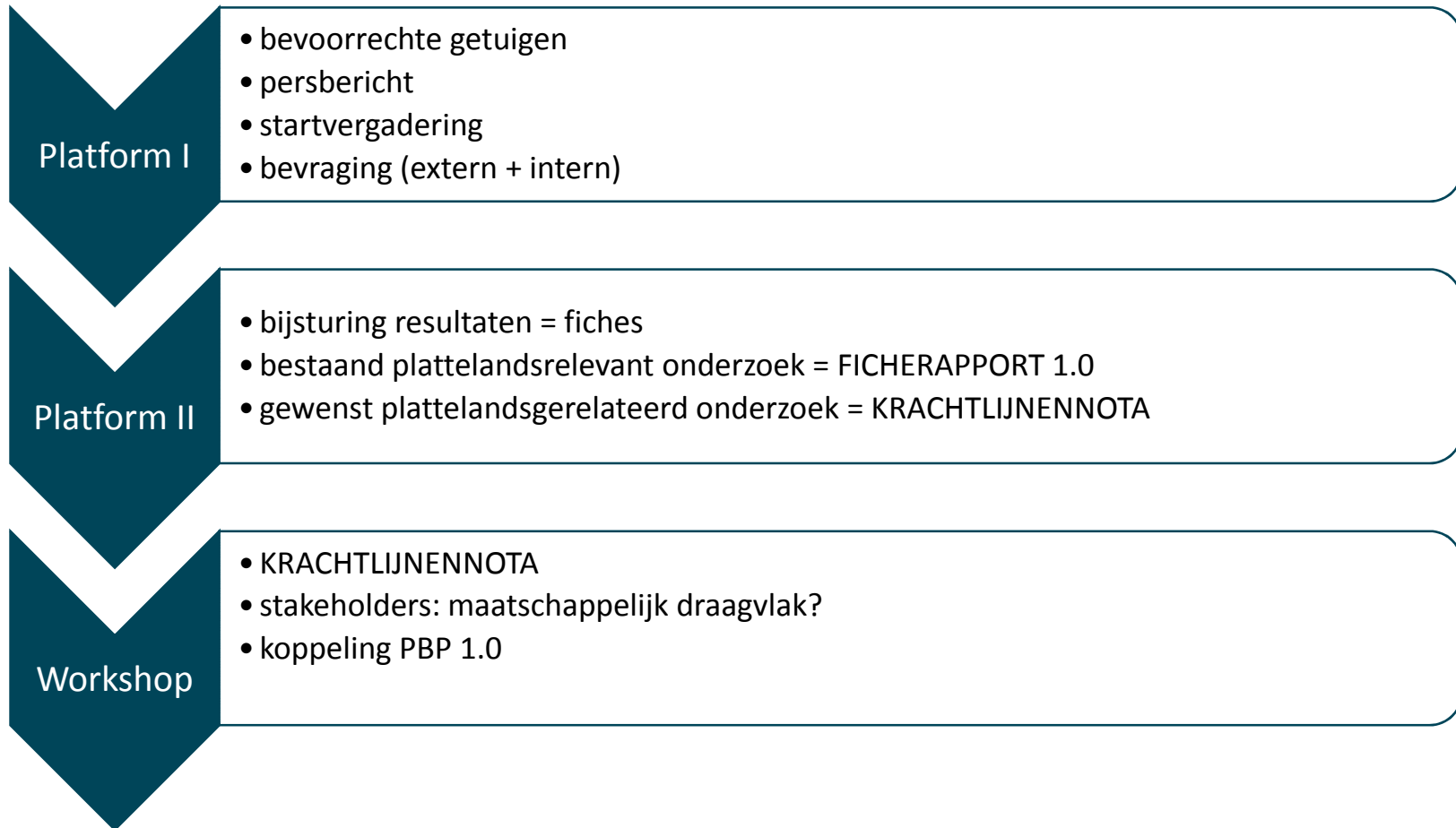
→ synergieën

→ middelen (EU, VL, ...)

→ kansen

Traject 2012-2013

Krachtlijnennota

Ruraal sociologisch onderzoek

Coöperatie als organisatiemodel

Ruimtelijke kwaliteit volgens streekbewoners

Strategieën voor klimaatadaptatie op het platteland

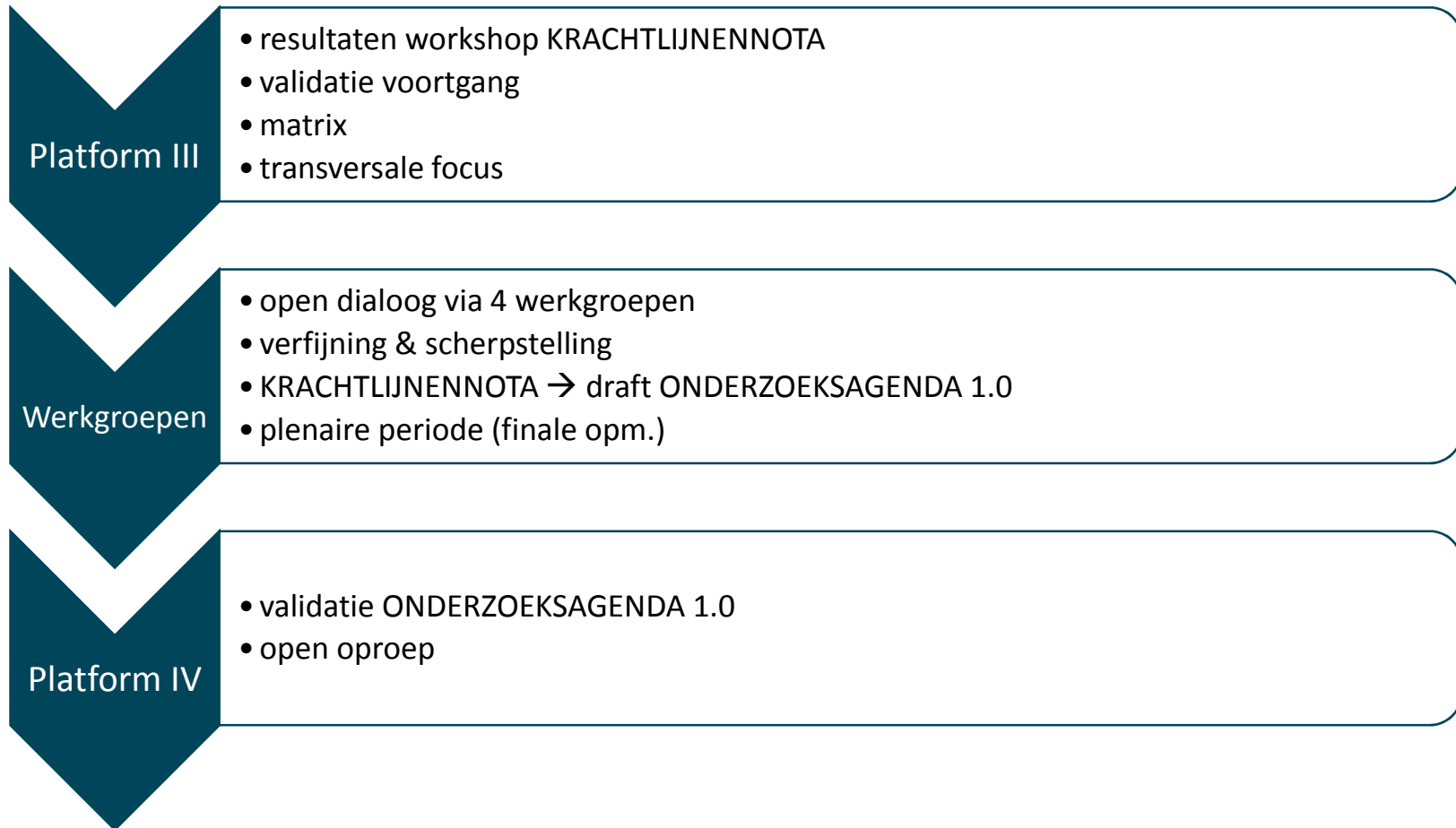
Bestuurskracht plattelandsgemeenten

Prognose-instrument / model

Gebiedsgerichte werking

Platteland als omgevings- en productiefactor

Traject 2013-2014

Onderzoeksagenda

4 ONDERZOEKSLUIKEN

beschrijvend

TRENDS

dynamiek, socio-ruraal, sociale inclusie, erfgoed, mobiliteit

toekomstgericht

VISIE

LT ontwikkeling, bestuurskracht, fiscale kracht

participatief

DRAAGVLAK

proces, omgevingspsychologie, beleving, organisatie

fysiek

IMPACT

ruimte(lijk beleid), natuur, landbouw...

methodieken

dataverzameling & -monitoring
modellering
ontwerpend onderzoek
gebiedsgerichte pilootprojecten

leidraad voor open oproep

23.02.2015 600.000 euro voor onderzoeksprojecten over platteland

Minister Joke Schauwliege, onder meer bevoegd voor Plattelandsbeleid, trekt 600.000 euro uit voor plattelandsonderzoek. In totaal worden drie onderzoeksprojecten gesteund, elk goed voor een subsidie van ongeveer 200.000 euro. Concreet gaat het om onderzoek van de KU Leuven naar vergrijzing op het platteland; onderzoek van het INBO rond het versterken van streekidentiteit via landbouw, natuur, erfgoed en toerisme; en onderzoek van het ILVO rond een actiegerichte gebiedsontwikkeling.

Op initiatief van het in 2012 opgerichte Platform voor Plattelandsonderzoek, waar de Vlaamse onderzoeksinstituten en de Vlaamse overheid deel van uitmaken, werd vorig jaar een oproep gelanceerd voor onderzoeksprojecten die aansluiten bij de onderzoeksagenda die het platform heeft geformuleerd. In totaal werden tien projecten ingediend bij de Vlaamse Landmaatschappij, samen goed voor een subsidieaanvraag van bijna 1,7 miljoen euro.

Het beschikbare budget ligt met 600.000 euro een stuk lager, en dus moest een onafhankelijke jury beslissen welke projecten in aanmerking zouden komen voor de subsidies. Per onderzoeksproject bedraagt het maximale subsidiebedrag 200.000 euro.

Een eerste winnend project, goed voor 189.508 euro, gaat over vergrijzing op het platteland en wordt uitgevoerd door de KU Leuven in samenwerking met SumResearch. Het project focust op suburbane en landelijke regio's die een sterke vergrijzing kennen. Mogelijke onderzoeksregio's zijn Heuvelland, Meetjesland, Zwalmb, Hageland, Haspengouw, enzovoort.

Een tweede project, goed voor 177.877 euro, zal over streekidentiteit gaan en wordt uitgevoerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), in samenwerking met onderzoeksinstituten ILVO en VITO. Het project vertrekt vanuit de vaststelling dat streekidentiteit op het platteland verdwijnt en wil innovatieve oplossingen uitwerken via samenwerkingsverbanden.

Een derde project tenslotte doet onderzoek naar methodieken voor actiegerichte gebiedsontwikkeling en kan rekenen op een toelage van 200.000 euro. Het ILVO zal samen met de UGent en de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen met behulp van bestaande theoretische kaders uit de rurale sociologie een methodiek ontwikkelen die kan helpen bij het uitwerken van een actiegerichte strategie voor gebiedsgerichte plattelandsonderzoek.

Bron: eigen verslaggeving

"WE WETEN TE WEINIG OVER VERGRIJZING EN MIGRATIE OP HET PLATTELAND"

Tientallen Vlaamse onderzoeksgroepen reageerden op de open oproep van minister-president Kris Peeters en dienden deze maand een onderzoeksproject in bij het Platform voor Plattelandsonderzoek. Vooral domeinen die nog weinig bestudeerd zijn, hebben wetenschappelijke onderbouwing nodig, klinkt het daar. "Sociale thema's zoals armoede, vergrijzing en migratie, verdienen meer aandacht", zegt Peter Vleugels van de VLM, die de open oproep coördineert.

600.000 euro: dat bedrag trekt minister-president Kris Peeters uit voor de open oproep om wetenschappelijk onderzoek over het platteland te steunen. Met die oproep geeft de minister-president uitbreiding aan de Onderzoekagenda Platteland die het Platform voor Plattelandsonderzoek heeft opgesteld. Het Platform, dat werd opgericht in de zomer van 2012, is een geïntegreerd overleg van alle onderzoeksinstellingen die relevant zijn voor het platteland. Hun opdracht? Het wetenschappelijke onderzoek over het platteland meer focus

geven aan de hand van een strategische onderzoeksagenda, die inpeest op de reële kennisbehoeften op het platteland. De verslaggeving van het wetenschappelijke onderzoek tegenwoordig is het eerste opzet. Maar het uiteindelijke doel is een efficiënter beleid, benadrukt Peter Vleugels. "We willen de vinger aan de pols houden en het Vlaamse platteland beter zo goed mogelijk afstemmen op wat de plattelandgebeelden het meest nodig hebben. Onderbouwing met maatschappelijk relevant onderzoek is daarom enorm belangrijk."

De Onderzoekagenda Platteland werd de voorbije twee jaar grondig werkbaar. Hoe ging dat in zijn werk?

"De eerste stap was een uitgebreide inventarisatie. Alle beschikbare, lopende of geplande onderzoeken werden gebundeld in een ficheversprek. En ook de kenniscentra werden in kaart gebracht over welke plattelandstopici zij er nog te weinig geweten. Uit het overleg binnen het Platform greide een eerste lijst met onderzoeksagendies. Die werd aangevuld met ideeën voor

Vlaanderen
is open ruimte

BUITENWERK
2014/01 - 24

Traject 2014-2015

open oproep

- open oproep: 600.000 €, criteria (PBP 1.0, Agenda 1.0, innovatie)
- 10 voorstellen: 1.686.805 €
- advies jury → MB 10/11/2014: 3 onderzoeken (vergrijzing, streekidentiteit, toolbox)

Platform V

- evaluatie werking
- voortgang plattelandsonderzoeken
- actualisatie FICHERAPPORT 1.0: aanpak

Platform VI

- positionering & afstemming
- actualisatie FICHERAPPORT 1.0 → “SYNTHESETABEL plattelandsrelevantie onderzoek”
- CoP#1: participatieve plattelandsprocessen (ILVO)

Beleidsbrief 2015-2016 Schauvliege

Het Platform voor Plattelandsonderzoek werd in 2012 opgestart. Het brengt de Vlaamse overheid, universiteiten, onderzoeksinstituten, hogescholen en praktijkcentra samen rond de tafel. In 2014 werd een Onderzoeksagenda goedgekeurd. Ik keurde drie onderzoeksprojecten goed die invulling geven aan de Onderzoeksagenda: een onderzoek naar de ruimtelijk-sociale perspectieven van vergrijzing op het platteland, het wetenschappelijk onderbouwen van actiegerichte strategieën voor gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling en een onderzoek naar de versterking van streekidentiteit.

In het voorjaar van 2015 evalueerde ik de werking van het Platform. Deze oefening bevestigde de nood aan een platform bij gebrek aan een specifieke strategie voor het wetenschappelijk plattelandsgerelateerd onderzoek in Vlaanderen, het aanwezige engagement en de sterke behoefte tot samenwerking. Ook de laagdrempelige aanpak en de minimale werklast voor de leden, de erkenning van het Platform als een groeitraject, de goede doorstroming van kennis en kunde tussen de ruime scope van plattelandsactoren, en de positieve dynamiek die het forum teweeg bracht wordt door de Platformleden sterk geapprecieerd. In nauwe samenwerking met het Platform voor Plattelandsonderzoek zal mijn administratie de werking van het Platform verder optimaliseren. Dit houdt onder meer het actualiseren in van de Onderzoeksagenda. Daarnaast zal een “Community of practices” ontwikkeld worden, gericht op kennisuitwisseling en –deling, niet alleen binnen de onderzoekswereld maar ook tussen de onderzoekswereld en het werkveld.

Traject 2016-2017

Platform VII

- validatie “SYNTHESETABEL plattelandsrelevantie onderzoek”
- voortgang plattelandsonderzoeken: vraag naar focus
- rol als klankbord
- CoP#2: grenzen in het plattelandsonderzoek (INBO)

Platform VIII

- voortgang 2016-2017
- focus onderzoek “toolbox” (ILVO/UGent/ prov. W-VL & ANT)
- ONDERZOEKSAGENDA 2.0: aanpak via consultatieronde

Platform IX

- afstemming
- ONDERZOEKSAGENDA 2.0: aanzet
- CoP#3: intervisie (n.t.b.)

Traject 2017-...

Platform X

- afstemming
- focus onderzoek “streekidentiteit” (INBO/ILVO/VITO/projectgroep Voeren)
- CoP#4: n.t.b.
- ONDERZOEKSAGENDA 2.0: draft

Platform XI

- focus onderzoek “vergrijzing” (K.U.Leuven/SumResearch)
- ONDERZOEKSAGENDA 2.0: validatie
- evaluatie 1^e open oproep: aanpak

Platform XII

- boekvoorstelling “vergrijzing”
- studiedag: “streekidentiteit” & “toolbox”
- evaluatie 1^e open oproep
- ONDERZOEKSAGENDA 2.0 → 2^e open oproep (n.t.b.)

Vlaams Plattelandsbeleid

DIALOOGDAGEN DORPENBELEID
(VLM, Afdeling Platteland & Mestbeleid)

27 OKTOBER 2016: VAC GENT
21 FEBRUARI 2017: VAC LEUVEN
... MEI 2017 : VAC HASSELT

SAVE THE DATE!

Meer informatie

peter.vleugels@vlm.be

[Platform voor Plattelandsonderzoek](#)

www.vlm.be

<https://twitter.com/woordvoerdervlm>

<https://www.facebook.com/VlaamseLandmaatschappij>

<https://www.linkedin.com/company/vlaamse-landmaatschappij>

